

VERN FOSENHALVØYA

www.vernfosenhalvoya.org

Styretleder tlf 97535045 / e-post dahlund@online.no

<http://vernfosen.org/>

4/1/2008

Sør-Trøndelag fylkeskommune
Avdeling for regional utvikling
Regut@stfk.no

Høringsuttalelse til forslag fylkesdelplan vindkraft i Sør-Trøndelag.

1. Bakgrunn

Viser til utsendte høringsdokumenter: del 1, del 2 og innstilling/ vedtak i fylkesutvalget. Vern Fosenhalvøya er bekymret for at en svak kommunal økonomi skal være begrunnelse god nok for å se bort fra tålegrensen for et lokalsamfunn der regionale- og nasjonale mål, samt føringer blir satt til side når det gjelder å ivareta naturressursene for kommende generasjoner.

Samla sett vil det store antall vindkraftprosjekter, som enten er bygd, konsesjonsuttatt, omsøkt eller meldt i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal, kunne innebære det største naturinngrep i Midt-Norge historien har sett til nå.

Fylkesdelplanen legger opp til en oppsiktsvekkende ødeleggelse av de siste rester av urørt og villmarkspregede områder ved og langs kysten, ved å vise til Nord-Fosen, som aktuelt utbyggingsområde. Ved å se bort fra de føringer som ligger i planen og legger vekt på å avhjelpe en trang kommuneøkonomi ved å anbefale utbyggingsområde Nord-Fosen.

Vern Fosenhalvøya vil anbefale alternativ A, ingen utbygging av landbasert vindkraft i Sør-Trøndelag

2. Til høringsuttalelsen har Vern Fosenhalvøya følgende anbefalinger/ hovedkonklusjoner.

- Før det tas stilling til noen "ja" områder i planen . Må utredning bli gjennomført som synliggjør hvilke sumeffekter en slik utbygging med tilhørende nett-tilknytning og overføringslinjer har i et regionalt og lokalt perspektiv på fugl, landskap, inngrepsfrie og villmarkspregede områder, friluftsliv og det enkelte lokalsamfunn som blir berørt.
- Ta klima problemet på alvor, sett i gang et arbeid med å vurdere andre energi klimatiltak, som vil gi en vesentlig større gevinst, for å redusere utslipp

av klimagasser på kort og lang sikt.

- Bidra til en satsing på utvikling og markedsintroduksjon av teknologi for fornybar energi, som for eksempel kraftproduksjon til havs. Og dermed bidra til å skape nye fremtidsretta arbeidsplasser og inntekter til regionen. Samt å redusere den forventede økningen i fossilbasert energiproduksjon i utviklingsland som f. eks. Kina.
- Det bør ikke tillattes landbasert vindkraftparker i reinbeite distrikter. For Fosenhalvøyas kystområder blir brukt til vinterbeite, for tamreinnæringa i distriktet, som er marginale og allerede pressede områder.
- De utpekte områdene/ parkene på Fosen må tas ut, som anbefalte områder da de er i klar strid med retningslinjene og prinsippene i denne fylkesdelplana.
- Stans alle nye konsesjoner/ utbygginger, som det ikke er et lokkalt kraftbehov for der det behøves nye overføringslinjer.

3. Generelt

Styret i Vern Fosenhalvøya er glad for at Sør-Trøndelag fylkeskommune har tatt initiativ til å lage en fylkesdelplan for vindkraft. Arbeidet med faktagrunnlaget og politikkerdelen har bidratt til å få frem kunnskap om regionen, men organisasjonen stiller seg kritisk til deler av faktagrunnlaget. Det er innhold i planen som er direkte feil, misvisende og mangelfull. Noe som fører til at planen gir en feil konklusjon.

Fylkesdelplan for vindkraft må etter vår mening være en del av Fylkets egen klima- og energiplan. Dette er nødvendig for å kunne se sammenhengen i regionen.

Fosenhalvøya er delt mellom Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag, noe som krever at en utbygging på Fosenhalvøya må ses i sammenheng uavhengig av fylkesgrenser for å kunne vurdere sumeffekten av en eventuell utbygging.

4. ENERGISITUASJONEN I MIDT NORGE

Energisituasjonen i Midt-Norge er under kontroll og normalisert, når kraftlinja fra Fardal i Sogn til Ørskog i Møre og Romsdal vil stå ferdig i 2011- 2012. Dette vil medføre at sjansene for elektrisitetsmangel i ekstremår også er under kontroll gitt dagens forutsetninger.

Det er også mange gode alternativer for økt fornybar energiproduksjon som ikke ødelegger natur og miljø, som vindturbiner i uberørt villmarksområder gjør. Det kan i denne sammenheng pekes på grunnvarme, som i følge NVE, kan gi 10 - 14TWh varme.

Oppgradering av eksisterende vannkraftanlegg, som kan gi 12TWh. Målet for bioenergi i klimaforliket er på 14TWh. Det er dessuten et stort potensiale innenfor enøk tiltak.

5. KLIMA

Utbygging av landbasert vindkraft representerer verken en effektiv klima politikk eller god samfunnsøkonomi. Vindkraft parkene vil gi varige skader på norsk natur og samfunn, og kan bli stående som monumenter over en gigantisk feilsatsing. Et samfunnsøkonomisk regnskap vil etter alt å dømme vise at denne satsingen er

underskudds foretak, og uten støtteordninger vil få eller ingen anlegg bli bygd. I dag er markedsprisen for elektrisk kraft rundt 24 øre. Selv om vi får fremtidige høye CO₂-kvotepriiser, som veltes over markedsprisene for elektrisitet, vil trolig de fleste anleggene være underskuddforetak.

Det er høyst tvilsomt om norsk vindkraftproduksjon gir mindre fossile kraftproduksjoner andre steder i Europa. Alle de nordiske land medregnet Norge har gjennom sine planer og utbygginger nok fornybar energi de nærmeste 15-20 årene. Dersom vi tar Kyoto-avtalen på alvor, setter den et tak på samlede utslipp i den gruppa av land som har kvoteforpliktelser. Selv om den direkte effekten av vindkraft fra Fosen vil fortrenge f. eks. kullkraft i et land, vil dette føre til at landet kjøper færre, eller selger flere utslippkvoter. Men summen av utslippkvoter endres ikke, og vi får derfor bare en omfordeling av CO₂-utslipp mellom landene i Kyoto-område.

Hvis vi ønsker å påvirke CO₂-utslippene bør vi treffe tiltak som gir mest mulig CO₂-reduksjon pr krone. Vindkraft er ikke blant slike tiltak. Ved å subsidiere vindkraft med 10 øre pr kWh, vil det etter de beregninger vi har sett, svare til en kostnad på over 100 kroner pr tonn redusert CO₂-utslipp. Det er klart langt mer effektive og billigere CO₂-tiltak enn dette.

IEA slår i flere rapporter fast at fossilet brensel vil dominere den internasjonale energiforsyningen minst frem til 2030. Innen 2015 forventes etterspørselen å øke med 50 prosent i forhold til 2006-nivå. Mer en 70 prosent av denne økningen vil komme i utviklingsland, der økningen i Kina vil representere 30 prosent. Myndighetene i USA, Japan, EU og en rekke europeiske land satser kraftig for å utvikle og markedsintrodusere teknologi for fornybar energi. Her har Norge en gylden mulighet til å komme i "førersete" når det gjelder flytende vindkraftanlegg, siden vi har fagmiljø, erfaring fra sokkelen, forskningsmiljø og ikke minst finansiell muskelkraft til å bli et foregangsland. Norge kan selge teknologi, skape arbeidsplasser og være en stor bidragsyter for å få redusert utslipp i de utviklingsland der økningen av fossil kraftproduksjon vil øke mest, Kina og India.

6. SYSELSETNING/NÆRINGS LIV

Potensielle arbeidsplasser innen reiseliv og naturbasert turisme er langt større ved å bevare villmarksområdene på Fosen, enn de arbeidsplassene som kan forventes skal kunne komme av vindkraftutbygging i dette området. Investorer som skal satse i de berørte områdene av vindkraft vil antagelig ikke stå i kø.

7. BOSETTING

En utbygging av vindkraft, som det legges opp til i fylkesdelplanen, vil sterkt redusere bo kvaliteten for innbyggerne i de samfunn som blir berørt på Fosen. Det er verd å merke seg at ungdommen gir klar tilbakemelding om at det ved en utbygging vil dette være et uaktuelt boområde. Roan har en nedgang i folketallet på 10 prosent etter at vindkraftplanene begynte å komme. Selv om alt ikke kan tilskrives vindkraften er det heller ingen tvil om at det for mange har vært av avgjørende betydning.

8. REISELIV/ FRILUFTSLIV OG NÆRINGS LIV på FOSEN

Fosen har de senere år hatt en betydelig økning innenfor områdene reiseliv og friluftsliv. Muligheter for rekreasjonsområder er blitt bare viktigere etterhvert som samfunnet utvikler seg. Skjærgårdsideyll og uberørt villmarkspregede områder er områder som etterspørres. Kommunene på Fosen har markedsført seg med uberørt naturopplevelser og skjærgårdsideyll. De områdene som er igjen, som villmarksområder, må bevares både for lokalbefolkningens behov, for fremtidige

generasjoners mulighet til naturopplevelser og inntektsgivende ressurs.

Antall sysselsatte og folketall har en nedadgående tendens i Fosen. Det er et stort behov i alle kommuner for å skape arbeidsplasser. Behovet er større eller mindre ifra kommune til kommune. Noen kommuner har en nærings sammensetning med større aktører og har en bedre infrastruktur og beliggenhet enn andre. Slike kommuner kan kanskje nyte godt av et pengedryss ifra vindkraften, men bare kanskje, uansett vil livskvaliteten gå ned i disse kommunene også. Andre kommuner, særlig de små helt ut ved kysten, har ingen større næringsaktører og har i tillegg kritisk nedgang i folketallet. Næringslivet i disse kommunene er basert på primærnæringer og havbruk. Sysselsettingen i disse næringene har gått ned de siste årene og ingenting sier at dette ikke vil fortsette. Infrastrukturen er dårlig ved kysten og her er ikke noe høyt teknologisk miljø av noen art.

Den eneste muligheten til å skape varige arbeidsplasser her er igjennom reiseliv. Vi har en fantastisk uutnyttet ressurs i naturen på Fosen. I en verden hvor slike ressurser snart er borte er vi unike. Reiseliv på Fosen med opplevelse som salgsvare kan ha en stor fremtid og kanskje redde bosetningen på Fosen. Dette vil derimot ikke være gjennomførbart med en storstilt utbygging av vindmøller. Salgsvaren urørt natur vil ikke lenger være salgbar i stor skala. I en storstilt utbygging innen reiseliv trengs kapital. Denne må hentes ifra investorer som tror på slike planer. Det vil bli svært vanskelig å overbevise investorer om å investere store beløp i områder som er utbygd med industrielle vindturbiner, veier og kraftlinjer.

Det storsamfunnet gjør mot de små utkantkommunene er å ta ifra dem siste mulighet for å snu folketallet og å opprettholde bærbare små lokalsamfunn. Dette gjelder ikke bare de minste kommune, men også kommuner som Åfjord, Bjugn og Rissa. Vindturbinene gir få eller ingen direkte arbeidsplasser. Det er barn i skolene vi trenger og det får vi bare igjennom å skape flere varige arbeidsplasser. Masse penger i et kort tidsrom kan ikke bøte på skadene vi får i all fremtid, i de områdene som bygges ut. Ett eksempel: Vi vet at havørn er et sjeldent syn i de fleste land og dette gir en fantastisk opplevelse som folk er villige til å betale for å oppleve. Vi vet også hva vindturbiner gjør med havørnbestanden. Derfor mener vi det blir feil å få penger for utbygging av vindturbiner som igjen skal smøre reiselivssatsingen.

Vi ber om at når konsekvenser for reiseliv blir vurdert. Ser man fram i tid og ikke på nåtid, så har vi i dag ikke utnyttet mulighetene overhodet, og derfor blir det feil å se på hva vi har av reiseliv i dag.

9. PRIMÆRNÆRINGENE

Landbruket vil få store problemer i forbindelse med generasjonsskifte når muligheten for inntekt fra turisme, jakt og fiske forringes, da uberørt naturopplevelse er en viktig faktor i denne næringen. Det er bare noen få grunneiere som vil nyte godt av en eventuell erstatning. For de fleste vil det bare være ulemper og bortfall av en potensiell inntektsmulighet.

Reindriften vil det bli meget vanskelig, da det her er vinterbeiteområder som går tapt. Det vil medføre lavere reinsdyrtall, og en mulig økt konflikt med andre om arealene som er tilbake. Skal sørsamisk kultur bevares på Fosen, må reinbeitedistriktene fredes mot slike arealkrevende tiltak som vindkraftparkene er.

10. NATURMILJØ/ LANDSKAP

De områdene som vindkraftplanene og kraftledningene er planlagt i, er områder som er lite kartlagt i forhold til kulturverdier, biologisk mangfold og rødliste arter (kritiske arter som er iferd med å utrykkes).

Nord-Fosen har et sammenhengende uberørt landskapsområde. Som er definert i Dåpma -området. Et område som er vernet etter plan og bygningsloven, og

forvaltes derfor av kommunene, gjennom en felles forvaltingsplan/retningslinjer. Forvaltningsplanens føring er å bevare området i størst mulig grad som et uberørt villmarksområde, fritt for nye inngrep. Området skal utgjøre et kvalitetsprodukt for kommunene, og skal ikke forringes som rekreasjonsområde og kjerneområde for reindrift. Retningslinjene for det indre område skal også være med på å gi noen signaler på hvordan bruken bør være utenfor indre sone og i randsonen.

Landskapet på Fosen er slik at enhver utbygging vil bidra til en sterk forringelse av naturopplevelsen i området, og det kan ikke sies å være et uberørt naturområde lenger. *Det kan pekes på at 420KV linja Roan – Namsos, er konsesjons søkt om å legge linjetrasen innenfor det definerte indre sonen i Dåapma.*

11. KONKLUSJON

Etter vårt syn vil ikke eventuelle positive virkninger av en vindkrat utbygging på Fosen veie opp for de klart langt større negative virkninger. Kostnadene for natur og samfunn på Fosen tilsier at det ikke må bli åpnet for en videre landbasert vindkraftutbygging på Fosenhalvøya.

Med vennligst hilsen
Styret i Vern Fosenhalvøya
v/ leder

Oddvar Dahl